

Seznam umělecké literatury k ústní maturitní zkoušce z českého jazyka a literatury
pro školní rok 2025/2026

Kritéria pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce z ČJL:

Žák vybírá ze školního seznamu 20 literárních děl podle těchto kritérií:

Světová a česká literatura do 18. století – min. 1 literární dílo

Světová literatura 19. století – min. 1 literární díla

Česká literatura 19. století – min. 2 díla

Světová literatura 20. a 21. století – min. 5 literárních děl

Česká literatura 20. a 21. století – min. 6 literárních děl

Libovolný výběr literatury ze seznamu 5 literárních děl

Minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu zastoupena próza (bez označení)

Minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu zastoupena poezie (označeno písmenem „P“ za názvem díla),

Minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu zastoupeno drama (označeno písmenem „D“ za názvem díla).

Do seznamu je možné zařadit od jednoho autora pouze 2 díla.

Student odevzdá svůj vytištěný a vlastnoručně podepsaný seznam vyučujícímu češtiny a literatury ke schválení do konce ledna 2026.

„D“ – drama, „P“ – poezie, bez označení je próza

Světová a česká literatura literatura do konce 18. století (min.1)

1. Bible – Genesis (Kapitoly o stvoření světa, o stvoření člověka, o Adamovi a Evě a prvním hříchu)
2. Bible – Nový zákon, Evangelium podle Jana
3. BOCCACCIO, Giovanni: Dekameron
4. CERVANTES, de Saavedra Miguel: Důmyslný rytíř don Quijote de la Mancha
5. CHAUCER, Geoffrey: Canteburské povídky
6. DEFOE, Daniel: Robinson Crusoe
7. Euripides: Médea „D“
8. EZOP: Bajky
9. Homér: Ilias (Trója)
10. Homér: Odyssea
11. KAREL IV.: Vita Caroli (Život Karlův)
12. KOMENSKÝ, JAN AMOS: Labyrint světa a ráj srdce
13. MOLIÈRE: Lakomec „D“
14. MOLIÈRE: Tartuffe „D“
15. OVIDIUS: Umění milovat antika „P“
16. SHAKESPEARE, William: Hamlet „D“
17. SHAKESPEARE, William: Othello „D“
18. SHAKESPEARE, William: Romeo a Julie „D“
19. SOFOKLÉS: Král Oidipus „D“

Česká literatura do konce 19. století (min. 1)

1. BEZRUČ, Petr: Slezské písně „P“
2. ČELAKOVSKÝ, František Ladislav: Toman a lesní panna „P“
3. Dyk Viktor: Krysař
4. ERBEN, Karel Jaromír: Kytice z pověstí národních „P“
5. HAVLÍČEK BOROVSÝ, Karel: Tyrolské elegie „P“
6. HAVLÍČEK BOROVSÝ, Karel: Král Lávra
7. JIRÁSEK, Alois: Psohlavci
8. JIRÁSEK, Alois: Staré pověsti české
9. MÁCHA, Karel Hynek: Máj „P“
10. MRŠTÍKOVÉ, Alois a Vilém: Maryša „D“
11. NĚMCOVÁ, Božena: Babička
12. NĚMCOVÁ, Božena: Divá Bára
13. NERUDA, Jan: Balady a romance „P“
14. NERUDA, Jan: Povídky malostranské
15. STROUPEŽNICKÝ, Ladislav: Naši furianti „D“
16. TYL, Josef Kajetán: Strakonický dudák aneb Hody divých žen „D“

Světová literatura do konce 19. století (min.1)

1. AUSTEN, Jane: Pýcha a předsudek
2. BAUDELAIRE, Charles: Květy zla „P“
3. BRÖNTEOVÁ, Emily: Na větrné hůrce
4. DICKENS, Charles: Oliver Twist
5. DOSTOJEVSKIJ, Fjodor Michajlovič: Zločin a trest
6. GOETHE, Johann Wolfgang von: 1. díl Faust „D“
7. GOGOL, Nikolaj Vasiljevič: Revizor „D“
8. HUGO, Victor: Chrám Matky Boží v Paříži
9. HUGO, Victor: Ubožáci (Bídníci)
10. POE, Edgar Allan: Havran P
11. POE, Edgar. Allan: Povídky – soubor Jáma a kyvadlo
12. PUŠKIN, Alexandr Sergejevič: Evžen Oněgin P
13. RIMBAUD, Arthur: Opilý koráb P
14. SCOTT, Walter: Ivanhoe
15. TOLSTOJ, Lev Nikolajevič: Anna Kareninová
16. VERNE, Jules Gabriel: Dvacet tisíc mil pod mořem
17. Verne, Jules: Ocelové město
18. WILDE, Oscar: Obraz Doriana Graye
19. WILDE, Oscar: Šťastný princ a jiné pohádky

Světová literatura 20. a 21. století (min. 6)

1. ADAMS, Daleká cesta za domovem
2. APOLLINAIRE, Guillaume: Alkoholy „P“
3. BULGAKOV, M. A.: Mistr a Markétka
4. BRADBURY, Ray: 451 stupňů Fahrenheita
5. BRADBURY, Ray: Martánská kronika
6. BROWN, Dan: Šifra Mistra Leonarda
7. CAMUS, Albert: Cizinec
8. COELHO, Paulo: Alchymista
9. ECO, Umberto: Jméno růže
10. FITZGERALD, Francis Scott: Velký Gatsby
11. GINSBERG, Allen: Kvílení „P“
12. GIONO, Jean: Muž, který sázel stromy
13. HEMINGWAY, Ernest: Komu zvoní hrana
14. HEMINGWAY, Ernest: Stařec a moře
15. HOULLEBECQ Michel: Podvolení
16. CHRISTIANE F.: My děti ze stanice ZOO
17. KAFKA, Franz: Proměna
18. KAFKA, Franz: Ortel
19. KEROUAC, Jack: Na cestě
20. KESEY, Ken Elton: Vyhodíme ho z kola ven
21. LEWIS Clive Staples: Letopisy Narnie – Čarodějův synovec
22. LONDON, Jack: Tulák po hvězdách
23. MURAKAMI, Haruki: Norské dřevo
24. NABOKOV, VLADIMÍR: LOLITA
25. ORWELL, George: 1984
26. ORWELL, George: Farma zvířat
27. ORWELL, George: Hold Katalánsku
28. PRATCHETT, Terry: Mord
29. PRATCHETT, Terry: Noční hlídka
30. REMARQUE, Erich Maria: Na západní frontě klid
31. ROLLAND, Romain: Petr a Lucie
32. ROWLING, Joane: Harry Potter a kámen mudrců
33. SAINT-EXUPÉRY, Antoine de: Malý princ
34. SAPKOWSKI, Andrzej: Zaklínač (1. díl)
35. STEINBECK, John: O myších a lidech
36. STONE, Irwing: Žízeň po životě
37. STYRON, William: Sophiina volba
38. TOLKIEN, John Ronald Reuel: Hobit
39. TOLKIEN, John Ronald Reuel: Pán prstenů – 3 díly
40. WALTARI, Mika: Egyptán Sinuhet
41. WYNDHAM, John: Den trifidů

Česká literatura 20. a 21. století (min. 6)

1. ČAPEK, Karel: Bílá nemoc „D“
2. ČAPEK, Karel: Matka „D“
3. ČAPEK, Karel: RUR „D“
4. ČAPEK, Karel: Válka s mlouky

5. DOUSKOVÁ, Irena: Hrdý Budžes
6. DYK, Viktor: Krysař
7. FUKS, Ladislav: Spalovač mrtvol
8. HAŠEK, Jaroslav: Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války
9. HAVEL, Václav: Audience „D“
10. HRABAL, Bohumil: Obsluhoval jsem anglického krále
11. HRABAL, Bohumil: Ostře sledované vlaky
12. HRABAL, Bohumil: Postřižiny
13. HRABĚ, Václav: Blues pro bláznivou holku „P“
14. JIROTKA, Zdeněk: Saturnin
15. JIROUS, Ivan Martin: Magorovy labutí písně „P“
16. KRCHOVSKÝ, J. H.: Noci, po nichž nepřichází ráno „P“
17. KRYL, Karel: Kníška Karla Kryla „P“
18. KUNDERA, Milan: Falešný autostop
19. KUNDERA, Milan: Nesnesitelná lehkost bytí
20. KUNDERA, Milan: Žert
21. NEZVAL, Vítězslav: Edison „P“
22. OLBRACHT, Ivan: Nikola Šuhaj loupežník
23. ORTEN, Jiří: Cesta k mrazu, sebrané básně „P“
24. PAVEL, Ota: Smrt krásných srnců
25. PAVEL, Ota: Jak jsem chytal ryby
26. PETIŠKA, Eduard: Staré řecké báje
27. POLÁČEK, Karel: Bylo nás pět
28. RUDIŠ, Jaroslav: Grandhotel
29. SEIFERT, Jaroslav: Maminka „P“
30. SEIFERT, Jaroslav: Na vlnách TSF „P“
31. SKÁCEL, Jan: Smuténka „P“
32. SVĚRÁK, SMOLJAK: Akt „D“
33. SVĚRÁK, SMOLJAK: České nebe „D“
34. ŠABACH, Petr: Občanský průkaz
35. ŠKVORECKÝ, Josef: Prima sezona
36. TOPOL, Jáchym: Anděl
37. TUČKOVÁ, Kateřina: Žitkovské bohyně
38. URBAN, Miloš: Santiniho jazyk
39. VIEWEGH, Michal: Báječná léta pod psa
40. WERICH, Jan: Fimfárum, pohádky
41. VOSKOVEC, Jiří / WERICH, Jan: Osel a stín „D“
42. WOLKER, Jiří: Těžká hodina „P“

STRUČNÁ OSNOVA ústní zkoušky z českého jazyka a literatury:

1. analýza výňatku z uměleckého díla (charakteristické rysy výňatku, s využitím vědomostí získaných přečtením celého díla)

úkoly k 1. ukázce z knihy:

1. Zařadit ukázkou do kontextu knihy
2. Povědět stručný obsah knihy (námět, motivy)
3. Určit druh slovesného umění, žánr, formu a kompozici
4. Rozbor jazykových prostředků: lexikální a stylistický rozbor – najít příznaková slova a slovní spojení, převažující typ vět. Forma vyprávění – úloha vypravěče
5. Básnické jazykové prostředky – personifikace, metafora, epiteta, přirovnání s příklady
6. U poezie určit formu verše, rým, rytmus, smysl básně
7. Zařadit do uměleckého stylu, směru – uvést charakteristické rysy
8. Vlastní interpretace díla. Pohovořit o významu díla, popřípadě uvést zajímavé souvislosti (zfilmovaná díla, inspirace pro další umělce apod.)
9. Pohovořit o autorovi, zařadit jeho tvorbu do souvislostí s dobou, uměleckým stylem, skupinami umělců apod. Uvést další významná díla spisovatele/spisovatelky.

2. analýza výňatku z neuměleckého díla

úkoly ke 2. ukázce:

1. Charakteristika textu – téma, motivy, souvislost s prvním textem
2. Slohový postup, slohový útvar
3. Volba slov, lexikální rozbor, zařadit do jazykové vrstvy
4. Jaký je účel textu

Průběh ústní maturitní zkoušky:

Student si losuje knihu ze svého seznamu přečtené literatury, 20 minut má na přípravu, přečte si pracovní list, napíše v bodech přípravu. Vlastní zkouška trvá 15 minut. Zkoušení probíhá formou řízeného rozhovoru. Student hovoří nahlas, srozumitelně a spisovnou češtinou.

Analýze uměleckého textu a charakteristice literárněhistorického kontextu by měly být věnovány 2/3 celkové časové dotace (tj. cca 10 minut), analýze neuměleckého textu 1/3 (cca 5 minut).

Hodnocení u MZK – max. 28 bodů

1. rozbor díla a uměleckého textu – 12 bodů
2. literárněhistorický kontext díla – 4 body
3. rozbor neuměleckého textu – 8 bodů
4. hodnocení ústního projevu – 4 body